

arbejde i det hele taget, Rigsretten og domstolene. Endelig følger så menneskerettighederne, og til aller- sidst kommer revisionsparagraffen, § 88.

Opbygningen af 1953-grundloven følger meget nøje opbygningen af 1849-grundloven, som havde den belgiske grundlov fra 1831 som forbillede. Det gælder både opbygning og indhold, hvilket bl.a. hang sammen med, at D. G. Monrad, der havde udarbejdet et oplæg til grundlov, netop havde mange af sine ideer fra den belgiske grundlov.

Opbygningen af grundlovens paragraffer var logisk i 1849, fordi 1849-grundloven først og fremmest var kongens – statens – delegering af magten i henhold til princippet om magtdeling. Menneskerettigheder kom i anden række. Hvis opbygningen af grundloven fortsat skal bygge på en vis logik, må det være mest nærliggende, at menneskerettighederne nævnes først, fordi en grundlov i dag må tage udgangspunkt i folket. Magten tilhører folket, og det er folket, der delegerer magten videre i en række sammenhænge. Dertil kommer, at menneskerettighederne er udgangspunkt for en række andre paragraffer. Derfor må det være mere logisk, at grundloven indledes med menneskerettighederne. Det samme gør f.eks. også den svenske grundlov fra 1974.

I dette forslag har SF opregnet en række problemfelter, som det efter SF's opfattelse kunne være relevant at diskutere i en forfatningskommission. Men en sådan opregning er naturligvis ikke udtømmende. Også SF kan sagtens forestille sig andre spørgsmål, som det ville være relevant at diskutere nærmere.

Det fremgår af forslaget, at forfatningskommissionen skal bestå af 21 medlemmer valgt efter forholds- talsmetode som almindelige folketingsudvalg.

På samme måde som ved grundlovsændringen i 1953 vil det være naturligt, at der nedsættes en række underudvalg til at belyse særlige problemfelter, f.eks. menneskerettighederne, folkeafstemninger, regler for Danmarks internationale samarbejde m.v.

Det er klart, at forfatningskommissionen skal have juridisk og anden ekspertbistand til rådighed. Men det er ikke tanken, at der skal være andre end folketingsmedlemmer som medlemmer af forfatningskommissionen. Disse andre kan tilknyttes som eksperter.

SF har med disse bemærkninger ønsket at vise, hvorfor SF mener, at der er behov for en ny grundlov, og i hvilke retninger vi mener ændringer skal ske.

Bemærkningerne til de enkelte punkter bygger på synspunkter udarbejdet af en arbejdsgruppe i SF, som findes i et debatoplæg, som blev offentliggjort i august 1994.

Da en grundlovsændring kræver meget grundige overvejelser, inden et forslag udarbejdes, er der in-

gen, der på nuværende tidspunkt kan være afklaret med hensyn til, hvad indholdet i en ny grundlov skal være. Det gælder også SF. Men uanset at SF heller ikke selv er afklaret, er mange af de synspunkter, ideer og forslag, der findes i debatoplægget, medtaget, for at vise hvilke problemstillinger vi mener er relevante, og hvilke konklusioner det kunne være relevant at drage.

Men det er selvfølgelig klart, at SF ikke har nogen forventning om, at alle Folketingets partier er enige i de retninger, vi mener grundlovsændringerne skal ske, og i de synspunkter, ideer og forslag, som findes i bemærkningerne til de enkelte punkter. Men vi har med de meget udførlige bemærkninger ønsket at anskueliggøre, hvor SF mener, der er problemer, og i hvilke retninger SF mener, ændringerne skal føre.

Det er derfor klart, at man sagtens kan være enig i, at der bør nedsættes en forfatningskommission, som f.eks. skal behandle de problemfelter, SF lægger op til at behandle, uden på nogen måde at være enig i en række af de indholdsmæssige synspunkter, som fremgår af bemærkningerne.

Bemærkninger til de enkelte punkter

1. Menneskerettighederne

Når der tales om menneskerettigheder, kan der skelnes mellem de politiske frihedsrettigheder, f.eks. personlig frihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed m.v., og de sociale rettigheder, f.eks. retten til arbejde, retten til forsørgelse, retten til undervisning m.v. Liberalister interesserer sig først og fremmest – nogle liberalister kun – for de politiske frihedsrettigheder. Socialister interesserer sig både for politiske frihedsrettigheder og for de sociale rettigheder. Nogle, der kaldte sig socialister, var dog i praksis ikke interesseret i sikring af de politiske frihedsrettigheder.

Der kan også skelnes mellem negative menneskerettigheder og positive menneskerettigheder. De negative rettigheder giver borgeren frihed for staten, mens de positive rettigheder giver borgeren et krav på staten. Liberalister interesserer sig først og fremmest – nogle liberalister kun – for de negative menneskerettigheder. Socialister interesserer sig både for negative og positive menneskerettigheder.

De politiske frihedsrettigheder har deres baggrund i menneskerettighederne, sådan som de bl.a. blev udformet for godt 200 år siden i den amerikanske uafhængighedserklæring fra 1776 og i menneskerettighederne fra 1789 som en del af den franske revolution. De genfindes i den danske grundlovs §§ 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79 og 80.